

Prof. univ. dr. **Carmen-Silvia Paraschiv**
(coordonator)

Lector univ. dr.
Maria-Georgiana Teodorescu

Asist. univ. dr.
Alin Sorin Nicolescu

Drept procesual penal. Partea specială

Note de curs

Ediția a 5-a, revizuită și adăugită

Editura
Stamangiu
2024

CUPRINS

Capitolul I. Urmărirea penală	1
§1. Noțiuni introductive	1
1.1. Obiectul urmăririi penale	1
1.2. Principiile specifice fazei de urmărire penală	1
1.2.1. Caracterul nepublic	1
1.2.2. Lipsa contradictorialității	2
1.2.3. Forma preponderent scrisă	3
1.2.4. Subordonarea ierarhică	4
1.3. Limitele urmăririi penale	5
1.4. Actele organelor de urmărire penală	6
§2. Sesizarea organelor de urmărire penală	6
2.1. Noțiuni introductive	6
2.2. Modurile generale de sesizare	8
2.2.1. Plângerea	8
2.2.2. Denunțul	10
2.2.3. Sesizările făcute de persoane cu funcții de conducere și de alte persoane	11
2.2.4. Sesizarea din oficiu (autosesizarea)	13
2.2.5. Examinarea sesizării	14
2.3. Modurile speciale de sesizare	15
2.3.1. Plângerea prealabilă	15
2.3.2. Alte moduri speciale de sesizare	19
§3. Conducerea și supravegherea activității organelor de cercetare penală de către procuror	19
3.1. Considerații preliminare	19
3.2. Obiectul supravegherii urmăririi penale	20
3.3. Modalitățile de exercitare a supravegherii	21
3.4. Trimiterea la organul competent	22
3.5. Trecerea cauzei de la un organ de cercetare penală la altul	22
3.6. Dispozițiile date de procuror	22
3.7. Infirmarea actelor procesuale sau procedurale	23
§4. Efectuarea urmăririi penale	24
4.1. Începerea urmăririi penale (<i>in rem</i>)	24

4.2. Continuarea urmăririi penale (<i>in personam</i>) _____	25
4.3. Obligațiile organelor de urmărire penală _____	25
4.4. Aducerea la cunoștință a calității de suspect _____	26
4.5. Procedura audierii anticipate _____	28
4.6. Punerea în mișcare a acțiunii penale _____	28
4.7. Extinderea urmăririi penale sau schimbarea încadrării juridice _____	30
4.8. Suspendarea urmăririi penale _____	32
4.9. Soluțiile de neurmărire și netrimitere în judecată _____	34
4.9.1. Clasarea _____	34
4.9.2. Renunțarea la urmărirea penală _____	37
4.10. Continuarea urmăririi penale la cererea suspectului sau a inculpatului _____	43
4.11. Terminarea urmăririi penale _____	44
4.11.1. Înaintarea dosarului privind pe inculpat _____	44
4.11.2. Verificarea lucrărilor urmăririi penale _____	45
4.11.3. Restituirea cauzei sau trimiterea la alt organ de urmărire penală _____	46
4.12. Efectuarea urmăririi penale de către procuror _____	47
4.12.1. Preluarea cauzelor de la alte parchete _____	48
4.12.2. Trimiterea cauzei la un alt parchet _____	48
§5. Rezolvarea cauzelor și sesizarea instanței _____	50
5.1. Trimiterea în judecată _____	50
5.2. Clasarea sau renunțarea la urmărirea penală _____	53
§6. Reluarea urmăririi penale _____	54
6.1. Reluarea după suspendare _____	54
6.2. Reluarea în caz de restituire _____	55
6.3. Reluarea în caz de redeschidere a urmăririi penale _____	56
§7. Plângerea împotriva măsurilor și actelor de urmărire penală ____	58
7.1. Dreptul de a face plângere _____	59
7.2. Plângerea împotriva actelor și măsurilor organelor de cercetare penală _____	59
7.3. Plângerea împotriva actelor sau măsurilor procurorului ____	60
7.4. Plângerea împotriva soluțiilor de neurmărire sau netrimitere în judecată _____	62

Capitolul al II-lea. Camera preliminară	69
§1. Noțiuni introductive	69
§2. Măsurile premergătoare	70
§3. Procedura în camera preliminară	72
§4. Soluțiile judecătorului de cameră preliminară	73
§5. Contestația	75
§6. Măsurile preventive în procedura de cameră preliminară	76
Capitolul al III-lea. Judecata	77
§1. Noțiuni introductive	77
§2. Principiile specifice fazei de judecată	77
2.1. Publicitatea	77
2.2. Oralitatea	80
2.3. Nemijlocirea	81
2.4. Contradictorialitatea	82
§3. Reglementări generale privind faza de judecată	83
3.1. Rolul instanței de judecată	83
3.2. Locul unde se desfășoară judecata	84
3.3. Citarea la judecată	85
3.4. Compunerea instanței	87
3.5. Judecata de urgență	88
3.5.1. În cauzele cu inculpați arestați preventiv sau aflați în arest la domiciliu	88
3.5.2. În cauzele cu persoane vătămate minore	88
3.6. Asigurarea apărării	89
3.7. Atribuțiile președintelui completului	90
3.7.1. Atribuțiile președintelui completului în ședința de judecată	90
3.7.2. Atribuțiile președintelui completului în afara ședinței de judecată	92
3.8. Constatarea infracțiunilor de audiență	93
3.9. Măsurile preventive în cursul judecății	94
3.10. Participarea procurorului la judecată	96
3.11. Participarea inculpatului la judecată și drepturile acestuia	97

3.12. Participarea la judecată a persoanei vătămate, a părții civile, a părții responsabile civilmente și a altor subiecți procesuali și drepturile acestora _____	100
3.13. Suspendarea judecării _____	101
3.13.1. Noțiuni introductive _____	101
3.13.2. Suspendarea judecării în caz de boală gravă a inculpatului _____	102
3.13.3. Suspendarea judecării pe perioada desfășurării procedurii de mediere _____	103
3.13.4. Suspendarea judecării în caz de extrădare activă _____	103
3.14. Notele privind desfășurarea ședinței de judecată _____	104
3.15. Felul hotărârilor _____	105
§4. Judecata în primă instanță _____	107
4.1. Noțiuni introductive _____	107
4.2. Obiectul judecării _____	107
4.3. Începutul ședinței de judecată _____	109
4.3.1. Verificări privitoare la inculpat _____	109
4.3.2. Verificări privind martorii, experții și interpreții _____	109
4.3.3. Aducerea la cunoștință a învinuirii, lămuriri și cereri _____	110
4.4. Etapa cercetării judecătorești _____	113
4.4.1. Procedura obișnuită _____	114
4.4.1.1. <i>Audierea inculpatului</i> _____	115
4.4.1.2. <i>Audierea coinculpaților</i> _____	116
4.4.1.3. <i>Audierea persoanei vătămate, a părții civile și a părții responsabile civilmente</i> _____	117
4.4.1.4. <i>Audierea martorului și a expertului</i> _____	118
4.4.1.5. <i>Consemnarea declarațiilor</i> _____	121
4.4.1.6. <i>Renunțarea la probe și imposibilitatea administrării probelor</i> _____	122
4.4.1.7. <i>Prezentarea mijloacelor materiale de probă. Amânarea pentru probe noi</i> _____	122
4.4.1.8. <i>Schimbarea încadrării juridice</i> _____	123
4.4.1.9. <i>Reluarea procedurii de cameră preliminară</i> _____	123
4.4.1.10. <i>Terminarea cercetării judecătorești</i> _____	124

4.4.2. Procedura simplificată _____	124
4.4.2.1. <i>Condiții</i> _____	124
4.4.2.2. <i>Cercetarea judecătorească în cazul recunoașterii învinuirii</i> _____	125
4.5. Dezbaterile _____	127
4.6. Deliberarea și hotărârea instanței _____	129
4.6.1. Soluționarea cauzei _____	129
4.6.2. Deliberarea _____	129
4.6.3. Luarea hotărârii _____	130
4.6.4. Reluarea cercetării judecătorești sau a dezbaterilor _____	131
4.6.5. Rezolvarea cauzei _____	131
4.6.5.1. <i>Rezolvarea acțiunii penale</i> _____	131
4.6.5.2. <i>Rezolvarea acțiunii civile</i> _____	138
4.6.5.3. <i>Pronunțarea asupra cheltuielilor judiciare</i> _____	139
4.6.5.4. <i>Pronunțarea asupra măsurilor preventive</i> _____	140
4.6.5.5. <i>Minuta</i> _____	141
4.7. Redactarea, pronunțarea și comunicarea hotărârii _____	142
4.7.1. Cuprinsul hotărârii _____	142
4.7.1.1. <i>Conținutul părții introductive</i> _____	142
4.7.1.2. <i>Conținutul expunerii</i> _____	143
4.7.1.3. <i>Conținutul dispozitivului</i> _____	144
4.7.2. Redactarea și semnarea hotărârii _____	147
4.7.3. Pronunțarea hotărârii _____	148
4.7.4. Comunicarea hotărârii _____	149
Capitolul al IV-lea. Judecata în căile de atac _____	151
§1. Considerații preliminare _____	151
§2. Apelul _____	153
2.1. Hotărârile supuse apelului _____	153
2.2. Titularii apelului _____	155
2.2.1. Procurorul _____	155
2.2.2. Inculpatul _____	156
2.2.3. Partea civilă _____	157
2.2.4. Partea responsabilă civilmente _____	157
2.2.5. Persoana vătămată _____	158

2.2.6. Martorul, expertul, interpretul și avocatul _____	158
2.2.7. Orice persoană fizică ori juridică ale cărei drepturi legitime au fost vătămate _____	159
2.3. Termenul de declarare a apelului _____	159
2.4. Repunerea în termen _____	161
2.5. Declararea apelului, renunțarea la apel și retragerea apelului _____	161
2.5.1. Declararea și motivarea apelului _____	161
2.5.2. Renunțarea la apel _____	163
2.5.3. Retragerea apelului _____	163
2.6. Efectele apelului _____	164
2.6.1. Efectul suspensiv _____	165
2.6.2. Efectul devolutiv și limitele sale _____	165
2.6.2.1. <i>Limitele efectului devolutiv în raport cu persoana care a declarat apelul</i> _____	166
2.6.2.2. <i>Limitele efectului devolutiv în raport cu persoana la care se referă apelul</i> _____	166
2.6.2.3. <i>Limitele efectului devolutiv în raport cu calitatea pe care o are apelantul</i> _____	166
2.6.3. Neagravarea situației în propriul apel _____	167
2.6.4. Efectul extensiv _____	168
2.7. Judecarea apelului _____	169
2.7.1. Obiectul apelului _____	169
2.7.2. Etapa măsurilor premergătoare _____	171
2.7.3. Desfășurarea judecății _____	171
2.7.4. Soluționarea apelului _____	173
2.7.4.1. <i>Respingerea apelului</i> _____	174
2.7.4.2. <i>Admiterea apelului</i> _____	174
2.7.4.3. <i>Desființarea hotărârii</i> _____	175
2.7.4.4. <i>Conținutul deciziei instanței de apel</i> _____	175
2.8. Limitele rejudecării _____	177
§3. Contestația _____	178
3.1. Noțiuni introductive _____	178
3.2. Hotărârile care pot face obiectul contestației _____	179
3.3. Titularii și termenul în care poate fi exercitată contestația _____	181

3.4. Soluționarea contestației _____	183
§4. Contestația în anulare _____	185
4.1. Considerații preliminare _____	185
4.2. Cazurile de contestație în anulare _____	186
4.2.1. Judecata în apel a avut loc fără citarea legală a unei părți sau, deși legal citată, aceasta a fost în imposibilitate de a se prezenta și de a înștiința instanța despre această imposibilitate _____	187
4.2.2. Inculpatul a fost condamnat, deși existau probe cu privire la o cauză de încetare a procesului penal _____	188
4.2.3. Hotărârea din apel a fost pronunțată de alt complet decât cel care a luat parte la dezbaterile pe fond a procesului _____	190
4.2.4. Instanța de apel nu a fost compusă potrivit legii ori a existat un caz de incompatibilitate _____	190
4.2.5. Judecata în apel a avut loc fără participarea procurorului sau a inculpatului, când aceasta era obligatorie, potrivit legii _____	191
4.2.6. Judecata în apel a avut loc în lipsa avocatului, când asistența juridică a inculpatului era obligatorie, potrivit legii _____	192
4.2.7. Ședința de judecată în apel nu a fost publică, în afară de cazurile când legea prevede altfel _____	193
4.2.8. Instanța de apel nu a procedat la audierea inculpatului prezent, dacă audierea era legal posibilă _____	194
4.2.9. Împotriva unei persoane s-au pronunțat două hotărâri definitive pentru aceeași faptă _____	194
4.3. Cererea de contestație în anulare _____	195
4.4. Procedura contestației în anulare _____	196
4.4.1. Admiterea în principiu _____	196
4.4.2. Procedura de rejudecare _____	197
§5. Recursul în casație _____	198
5.1. Hotărârile supuse recursului în casație _____	199
5.2. Cazurile în care se poate face recurs în casație _____	199
5.3. Declararea recursului în casație _____	200

5.4. Retragerea recursului în casație _____	201
5.5. Procedura de comunicare _____	202
5.6. Admiterea în principiu _____	203
5.7. Efectele recursului în casație _____	204
5.7.1. Efectul devolutiv și limitele sale _____	204
5.7.2. Efectul extensiv _____	205
5.7.3. Neagravarea situației în propriul recurs în casație _____	205
5.8. Suspendarea executării _____	205
5.9. Judecarea recursului în casație _____	207
5.9.1. Soluționarea recursului în casație _____	207
5.9.2. Desființarea hotărârii și conținutul deciziei _____	208
5.10. Procedura de rejudecare _____	210
§6. Revizuirea _____	210
6.1. Hotărârile supuse revizuirii _____	211
6.2. Cazurile de revizuire _____	212
6.2.1. S-au descoperit fapte sau împrejurări ce nu au fost cunoscute la soluționarea cauzei și care dovedesc netemeinicia hotărârii pronunțate în cauză _____	213
6.2.2. Hotărârea a cărei revizuire se cere s-a întemeiat pe declarația unui martor, opinia unui expert sau pe situațiile învederate de un interpret, care a săvârșit infracțiunea de mărturie mincinoasă în cauza a cărei revizuire se cere, influențând astfel soluția pronunțată _____	213
6.2.3. Un înscris care a servit ca temei al hotărârii a cărei revizuire se cere a fost declarat fals în cursul judecății sau după pronunțarea hotărârii, împrejurare care a influențat soluția pronunțată în cauză _____	214
6.2.4. Un membru al completului de judecată, procurorul ori persoana care a efectuat acte de urmărire penală a comis o infracțiune în legătură cu cauza a cărei revizuire se cere, împrejurare care a influențat soluția pronunțată în cauză _____	214
6.2.5. Două sau mai multe hotărâri judecătorești definitive nu se pot concilia _____	215

6.2.6. Hotărârea s-a întemeiat pe o prevedere legală care, după ce hotărârea a devenit definitivă, a fost declarată neconstituțională ca urmare a admiterii unei excepții de neconstituționalitate ridicate în acea cauză, în situația în care consecințele încălcării dispoziției constituționale continuă să se producă și nu pot fi remediate decât prin revizuirea hotărârii pronunțate _____	216
6.3. Titularii revizuirii _____	216
6.4. Cererea de revizuire _____	217
6.5. Termenul de introducere a cererii _____	218
6.6. Procedura de judecare a revizuirii _____	219
6.6.1. Admiterea în principiu _____	219
6.6.2. Măsurile care pot fi luate odată cu sau ulterior admiterii în principiu _____	221
6.6.3. Rejudecarea în urma admiterii în principiu a cererii de revizuire _____	223
6.6.4. Soluțiile după rejudecare _____	224
6.7. Revizuirea în cazul hotărârilor și avizelor Curții Europene a Drepturilor Omului _____	225
§7. Redeschiderea procesului penal în cazul judecării în lipsa persoanei condamnate _____	228
7.1. Dispoziții generale _____	228
7.2. Declararea căii extraordinare de atac _____	229
7.2.1. Titularii _____	229
7.2.2. Termenul _____	229
7.2.3. Cererea de redeschidere a procesului penal _____	230
7.3. Judecarea cererii de redeschidere a procesului penal _____	230
7.3.1. Măsurile premergătoare _____	230
7.3.2. Procedura de judecată _____	231

Capitolul al V-lea. Dispoziții privind asigurarea unei practici

judiciare unitare _____	234
§1. Recursul în interesul legii _____	234
1.1. Considerații preliminare _____	234
1.2. Cererea de recurs în interesul legii _____	235

1.3. Procedura de judecare a recursului în interesul legii _____	236
1.3.1. Măsurile premergătoare _____	236
1.3.2. Procedura de judecare _____	237
1.4. Conținutul hotărârii și efectele ei _____	238
§2. Sesizarea Înaltei Curți de Casație și Justiție în vederea pronunțării unei hotărâri prealabile pentru dezlegarea unor chestiuni de drept _____	239
2.1. Considerații preliminare _____	239
2.2. Obiectul sesizării _____	240
2.3. Procedura de judecată _____	240
2.4. Conținutul și efectele deciziei _____	243
Capitolul al VI-lea. Proceduri speciale _____	245
§1. Acordul de recunoaștere a vinovăției _____	245
1.1. Obiectul acordului _____	245
1.2. Titularii acordului _____	245
1.3. Condițiile, forma și conținutul acordului de recunoaștere a vinovăției _____	246
1.4. Sesizarea instanței cu acordul de recunoaștere a vinovăției _____	248
1.5. Procedura în fața instanței _____	249
1.6. Soluțiile instanței _____	250
1.7. Soluționarea acțiunii civile _____	252
1.8. Calea de atac _____	253
§2. Contestația privind durata procesului penal _____	253
2.1. Titularii și termenul contestației _____	254
2.2. Conținutul contestației _____	255
2.3. Procedura de soluționare a contestației _____	255
2.3.1. Competența _____	255
2.3.2. Procedura de judecată _____	256
2.3.3. Soluții _____	257
§3. Procedura privind tragerea la răspundere penală a persoanei juridice _____	259
3.1. Considerații introductive _____	259

3.2. Reprezentarea și locul de citare a persoanei juridice _____	260
3.2.1. Reprezentarea persoanei juridice _____	260
3.2.2. Locul de citare a persoanei juridice _____	261
3.3. Măsurile preventive și măsurile asigurătorii _____	261
3.4. Procedura de informare _____	264
3.5. Efectele fuziunii, absorbției, divizării, reducerii capitalului social, dizolvării sau lichidării persoanei juridice condamnate _____	265
3.6. Punerea în executare a pedepsei amenzii _____	266
3.7. Punerea în executare a pedepselor complementare _____	267
3.7.1. Punerea în executare a pedepsei complementare a dizolvării persoanei juridice _____	267
3.7.2. Punerea în executare a pedepsei complementare a suspendării activității persoanei juridice _____	267
3.7.3. Punerea în executare a pedepsei complementare a închiderii unor puncte de lucru ale persoanei juridice ____	268
3.7.4. Punerea în executare a pedepsei complementare a interzicerii persoanei juridice de a participa la procedurile de achiziții publice _____	268
3.7.5. Punerea în executare a pedepsei complementare a plasării sub supraveghere judiciară _____	269
3.7.6. Punerea în executare a pedepsei complementare a afișării sau publicării hotărârii de condamnare _____	269
3.7.7. Supravegherea executării pedepselor complementare aplicate persoanelor juridice _____	270
§4. Procedura în cauzele cu infractori minori _____	271
4.1. Noțiuni introductive _____	271
4.2. Urmărirea penală în cazul infractorilor minori _____	272
4.2.1. Derogări de la procedura comună _____	272
4.2.2. Informarea suspectului sau inculpatului minor și cheltuielile de judecată _____	274
4.2.3. Condiții speciale de aplicare față de minori a măsurilor preventive _____	276
4.3. Judecata în cazul infractorilor minori _____	276
4.3.1. Precizări preliminare _____	276

4.3.2. Desfășurarea judecății _____	278
4.4. Punerea în executare a măsurilor educative _____	280
4.4.1. Punerea în executare a măsurilor educative neprivative de libertate _____	280
4.4.2. Prelungirea sau înlocuirea măsurilor educative neprivative de libertate _____	282
4.4.3. Punerea în executare a măsurilor educative privative de libertate _____	282
4.4.3.1. Punerea în executare a internării într-un centru educativ _____	283
4.4.3.2. Schimbările privind măsura educativă a internării într-un centru educativ _____	284
4.4.3.3. Punerea în executare a internării într-un centru de detenție _____	284
4.4.3.4. Schimbările privind măsura educativă a internării într-un centru de detenție _____	285
4.4.3.5. Schimbarea regimului de executare _____	286
4.4.3.6. Amânarea sau întreruperea executării măsurilor privative de libertate _____	287
§5. Procedura dării în urmărire _____	288
5.1. Considerații preliminare _____	288
5.2. Cazuri și titulari _____	288
5.3. Punerea în executare a ordinului de urmărire _____	289
5.3.1. Supravegherea tehnică, reținerea, predarea și percheziționarea corespondenței și a obiectelor, percheziția și obținerea datelor de trafic și de localizare prelucrate de către furnizorii de rețele publice de comunicații electronice ori furnizorii de servicii de comunicații electronice destinate publicului în procedura dării în urmărire _____	291
5.3.2. Ridicarea de obiecte sau înscrisuri în procedura dării în urmărire _____	291
5.4. Revocarea urmăririi _____	292
§6. Procedura reabilitării _____	292
6.1. Precizări introductive _____	292
6.2. Reabilitarea de drept _____	293

6.3. Reabilitarea judecătorească _____	294
6.3.1. Termene. Instanța competentă _____	294
6.3.2. Cererea de reabilitare _____	294
6.3.3. Judecarea cererii de reabilitare _____	295
6.3.3.1. Măsurile premergătoare _____	295
6.3.3.2. Respingerea cererii de reabilitare pentru neîndeplinirea condițiilor de formă și de fond _____	296
6.3.3.3. Soluționarea cererii _____	297
6.3.3.4. Anularea reabilitării. Mențiuni despre reabilitare _____	298
§7. Procedura reparării pagubei materiale sau a daunei morale în caz de eroare judiciară sau în caz de privare nelegală de libertate ori în alte cazuri _____	298
7.1. Considerații introductive _____	298
7.2. Dreptul la repararea pagubei în caz de eroare judiciară _____	299
7.3. Dreptul la repararea pagubei în cazul privării nelegale sau injuste de libertate _____	300
7.4. Dreptul la repararea pagubei în cazul măsurilor de supraveghere tehnică ori al activităților specifice culegerii de informații dispuse în mod nelegal _____	302
7.5. Felul și întinderea reparației _____	303
7.6. Acțiunea pentru repararea pagubei _____	304
7.7. Acțiunea în regres _____	304
§8. Procedura în caz de dispariție a dosarelor judiciare și a înscrisurilor judiciare _____	305
8.1. Considerații introductive _____	305
8.2. Obiectul procedurii speciale _____	306
8.3. Competența în cazul înlocuirii sau reconstituirii _____	306
8.4. Înlocuirea înscrisului _____	307
8.5. Reconstituirea înscrisului sau dosarului _____	307
§9. Procedura privind cooperarea judiciară internațională și punerea în aplicare a tratatelor internaționale în materie penală _____	308
§10. Procedura de confiscare sau de desființare a unui înscris în cazul clasării _____	309

Capitolul al VII-lea. Executarea hotărârilor penale	313
§1. Considerații preliminare	313
§2. Rămânerea definitivă a hotărârii	314
§3. Instanța de executare	315
§4. Judecătorul delegat cu executarea	316
§5. Procedura la instanța de executare	316
§6. Contestația la executare	318
6.1. Cazuri și competență	318
6.2. Contestația cu privire la dispozițiile civile și amenzile judiciare	319
6.3. Rezolvarea contestației la executare	320
BIBLIOGRAFIE	323